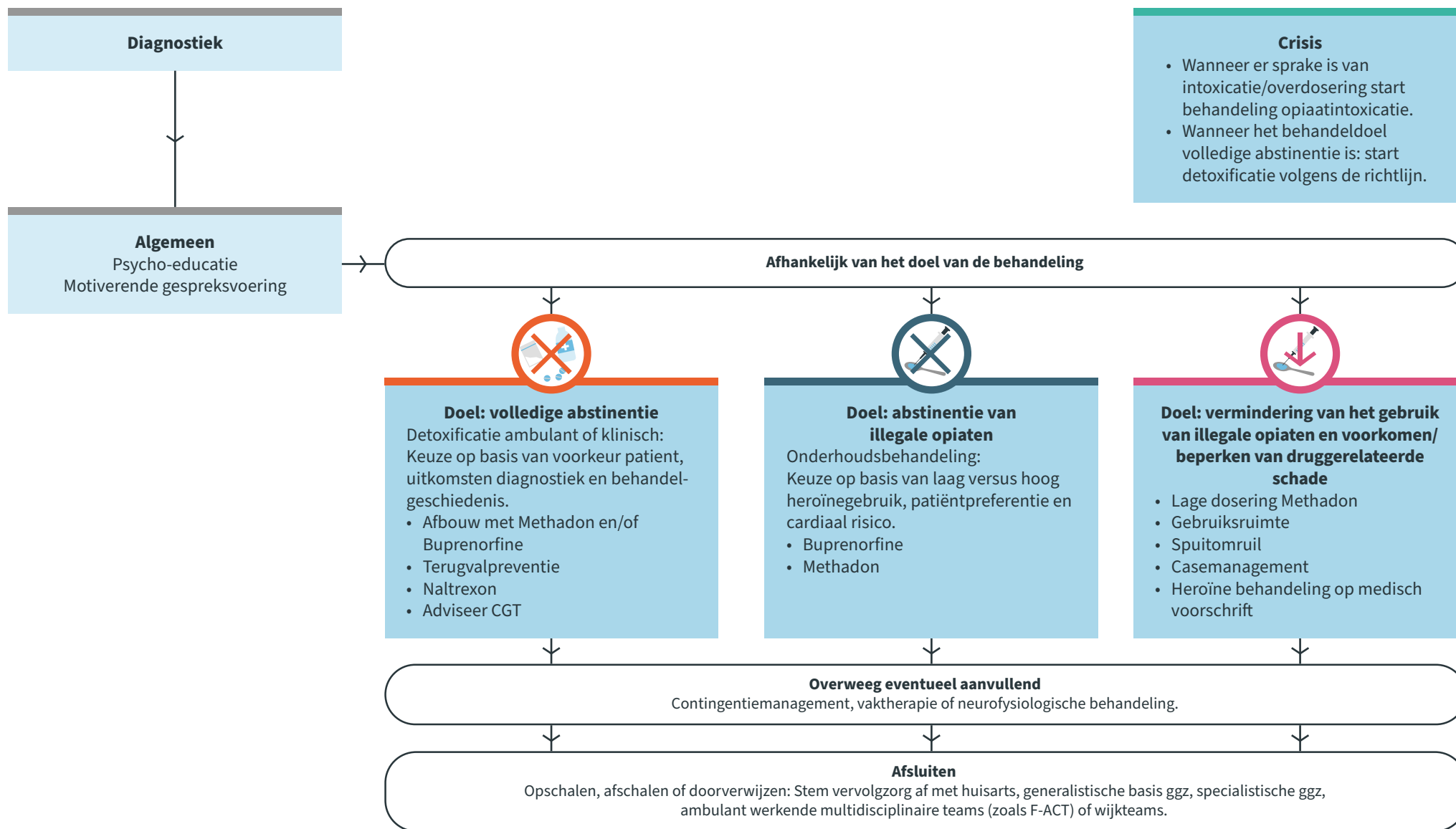

Schematische weergave zorgstandaard **Opiaatverslaving**

Vanaf de start van de behandeling aandacht voor herstel, zelfmanagement, lichamelijke klachten, samen beslissen en het betrekken van naasten. Heb aandacht voor schaamte. Wanneer er kinderen in het spel zijn, doe een kindcheck. Zorg voor regelmatige evaluatie.

Toelichting schematische weergave zorgstandaard

Opiaatverslaving

In de DSM-5 wordt een opiaatverslaving (of een 'stoornis in het gebruik van opiaten') gedefinieerd als 'een problematisch patroon van opiaat-gebruik dat leidt tot klinisch significante beperkingen of lijdensdruk'. Onder de noemer opiaten vallen vele middelen. Het bekendste middel is heroïne. In deze zorgstandaard gaat het over heroïne, methadon en buprenorfine. De zorgstandaard gaat niet over opioïde pijnstillers.

Algemeen

Psycho-educatie

Om zelfmanagement en adequaat coping gedrag te bevorderen moet psycho-educatie stapsgewijs en herhaaldelijk worden gegeven tijdens het behandeltraject.

Diagnostiek

- Inventariseer het opiaat gebruik.
- Inventariseer de persoonlijke situatie/omstandigheden.
- Ga na welke plaats het gebruik in iemand zijn leven inneemt.
- Onderzoek de mate waarin er motivatie is voor verandering.
- Start lichamelijk onderzoek.
- Gebruik DUDIT of CAGE-AID voor screening.
- Inventariseer psychiatrische, somatische en sociale maatschappelijke problematiek.

Motiverende gespreksvoering

Motiverende gespreksvoering is een samenwerkingsgerichte, doelgerichte gespreksstijl die verandertaal benadrukt. Het versterkt persoonlijke motivatie en commitment door iemands eigen redenen voor verandering te verkennen in een sfeer van acceptatie en compassie.

Contingentiemanagement

Contingentiemanagement is een gedragstherapeutische behandelvorm waarbij door belonen van goed gedrag het gedrag van de patiënt wordt beïnvloed.

Medicamenteuze behandeling

Medicatie zoals methadon (substitutie), buprenorfine (substitutie), heroïne op recept (schadebeperking) of naltrexon (abstinentie) kan worden verstrekt via instellingen met

medicatie-uitgifte of ambulante medicatiepoliklinieken. Dit laatste is geschikt voor patiënten met stabiliteit en hoge therapie-trouw. Deze methode vermindert contact met verslaving en andere mensen met een verslaving, wat psychologisch normaliserend werkt. Opties worden besproken om de best passende en minst stigmatiserende behandeling te vinden. Het is belangrijk om zorgen en angsten over langdurig medicatiegebruik te bespreken en regelmatig de werking en verwachtingen van de medicatie te herzien.

CGT

Cognitieve gedragstherapie (CGT) kan worden aangeboden aan mensen die abstinentie nastreven. Community Reinforcement Approach (CRA) is een multimodale behandeling en kan ondersteunend zijn, vooral bij patiënten met ernstige verslaving, geen sterke motivatie en comorbide problemen. Acceptance and Commitment Therapy (ACT) is een nieuwe vorm van CGT. ACT richt zich op acceptatie en omgaan met, in plaats van direct rechtstreeks veranderen van gedrag.

Neurofysiologische behandeling

Het betreft onder meer verschillende neuromodulatie-technieken als interventie voor (opiaat)verslaving, zoals diepe hersenstimulatie (DHS).

Terugvalpreventie

Terugval na verslavings-behandeling komt vaak voor. Bij behandelingen gericht op abstinentie moet expliciet aandacht zijn voor de periode na het afronden van de hulpverlening.

Housing First

Als een patiënt dakloos is, moet ingezet worden op het bieden van onderdak. Voor mensen met een psychische aandoening die dakloos zijn, wordt Housing First aanbevolen. Daarnaast kan ook het Individuele plaasting en steun (IPS) traject worden toegepast.

Gebruiksruimte

Gebruiksruimten zijn voorzieningen waar mensen met een harddrugsverslaving op een hygiënische wijze en in een rustige en veilige omgeving drugs kunnen gebruiken. Hulpverleners zijn discreet aanwezig. Dit bevordert veilig en hygiënisch drugsgebruik, betere toegang tot gezondheidszorg en sociale hulpverlening, en vermindert openbaar drugsgebruik en bijbehorende overlast.

Sputomruil

Mogelijkheid voor opiaat-gebruikers om gebruikte injectie-naalden om te ruilen voor schone injectienaalden.

Herstel

Herstelondersteunende zorg richt zich op alle fases van het zorgproces. Het doel is niet alleen het wegnemen of stabiliseren van symptomen, maar ook het ondersteunen van persoonlijk en maatschappelijk herstel. Zorgverleners moeten aandacht besteden aan betekenisgeving en zingeving.

Evalueren

Doel evalueren is reflecteren op het behaalde resultaat.

1. Wat is ons oordeel over wat tot nu toe is bereikt?
2. Hoe gaan we verder?

Afsluiten

Beëindigen van de behandeling en eventueel overdragen van de zorg of ondersteuning naar een andere zorgaanbieder.

1. Wat kun je zelf?
2. Hoe regelen we nazorg?

Scan de QR-code of klik [hier](#) voor de zorgstandaard Opiaatverslaving.

